

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 1 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Агенция „Морска администрация”

ОДОБРЯВАМ:

ЗАЛИЧЕНО НА ОСНОВАНИЕ ЧЛ 59 ЗЗЛД

кдп инж. Живко Петров,
Изпълнителен директор на
ИА “Морска администрация”
06.06.2019 г., София

НАЦИОНАЛЕН СТАНДАРТ

За провеждане на обучение в курс
„ВОДАЧ НА КОРАБ ДО 40 БТ ПО МОРЕ”

ФОРМА НА ОБУЧЕНИЕ

РЕДОВНО

ПРОГРАМНИ ЧАСОВЕ:

91

МИНИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ:

НЕ ПО-МАЛКО ОТ НЕОБХОДИМИТЕ ЗА ПРАКТИЧЕСКИ УПРАЖНЕНИЯ

МАКСИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ:

СЪГЛАСНО НАЛИЧНАТА МАТЕРИАЛНА БАЗА

МИНИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ В ГРУПАТА ЗА УПРАЖНЕНИЯ

НЕ ПО-МАЛКО ОТ НЕОБХОДИМИТЕ ЗА ПРАКТИЧЕСКИ УПРАЖНЕНИЯ

МАКСИМАЛЕН БРОЙ КУРСИСТИ В ГРУПАТА ЗА УПРАЖНЕНИЯ

СЪГЛАСНО НАЛИЧНАТА МАТЕРИАЛНА БАЗА

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 2 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

1. ПРЕДМЕТ НА КУРСА

Курсът е предназначен да даде необходимата теоретична подготовка и практически умения на кандидати за придобиване на правоспособност „Водач на кораб до 40 БТ по море” за безопасното управление и експлоатация на плавателни средства до 40 БТ.

Успешно завършилите този курс придобиват право за явяване на изпит пред ИА „Морска администрация” за придобиване на правоспособност „Водач на кораб до 40 БТ по море”.

2. ЦЕЛИ

Лицата, които успешно преминават този курс, придобият знания, умения и практически опит, който да им позволи да водят самостоятелно плавателен съд до 40 БТ в неограничен район на плаване, като осигуряват безопасността на корабоплаването, живота на хората на борда, опазване на морската среда от замърсяване и имуществото на море.

Те трябва да **знаят**:

- да прилагат Международните правила за предпазване от сблъскване на море,
- да управляват и маневрират безопасно плавателния съд, отчитайки техническите и експлоатационни ограничения на същия;
- да работят със средствата за комуникация на борда, включително комуникации при бедствие и аварийни ситуации;
- да предотвратяват замърсяването на морската среда при експлоатацията на плавателния съд и в аварийни ситуации;
- да работят с документацията на плавателния съд,
- да оформат отплаването и пристигане на плавателния съд;
- да боравят с нормативните актове, регулиращи безопасността на корабоплаването и опазването на морската среда от замърсяване;

да **умеят**:

- да управляват безопасно плавателния съд;
- да управляват и поддържат пропульсивния комплекс, механизмите и устройствата, и да осигуряват устойчивостта и мореходността на плавателния съд;
- да поддържат и ремонтират корпуса, палубните механизми и съоръжения, рангоут, такелаж и ветрилно стъкмяване (при наличие на такова)
- да действат адекватно при аварийни ситуации на море и да полагат ефективни грижи за лицата на борда и опазване на морската среда от замърсяване.

3. ФОРМА НА ПРОВЕЖДАНЕ НА КУРСА

Теоретичното обучение се провежда присъствено в одобрени от ИА „Морска администрация” лекционни зали за теоретични занятия. Часовете, посочени в тематичния план са учебни часове по 45 минути. Занятията се планират така, че да не надвишават 10 часа дневно. Тяхната методическа последователност и почивки се определят в разписанието на занятията в курса – Приложение № 1.

При започване на курса на курсистите се предоставят учебни помощни материали (*тематичен план, разписание на занятията, записки на курсиста*), а в Тема № 1 се разясняват предметът и целите на курса, както и мерките за безопасност по време на провеждането му. Лекторът, в зависимост от нивото на усвояване на материала от обучаемите по дадена тема, може да променя продължителността на определената лекция или практическо упражнение за сметка на лекция/практическо упражнение по същата тема.

Практическо обучение се провежда на борда на одобрени от ИА „Морска администрация” моторни яхти или плавателни съдове до 40 БТ, които са оборудвани със спасителни средства по броя на обучаемите и екипажа/инструктора, притежаващи валидно свидетелство за регистрация и контролен талон.

Местата в плавателния съд трябва да бъдат застраховани, съобразно броя на курсистите при извършването на практически упражнения.

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 3 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

Курсът завършва с провеждане на теоретичен и практически изпит.

4. ВХОДНИ СТАНДАРТИ

За да бъдат допуснати за обучение в курса, лицата трябва да отговарят на следните изисквания:

- минимална възраст 18 години;
- образование – най-малко основно;
- да са здравословно годни, потвърдено с медицинско свидетелство, издадено от одобрено медицинско заведение;

Преди началото на курса, представител на обучаващата институция запознава обучаемите с входните стандарти за участие в курса и извършва проверка за съответствие. Задължение на институцията е да поддържа съответната документация за провеждане на курса.

5. ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ

Обучението в курса се провежда от преподаватели и/или инструктори, които:

- притежават морска правоспособност по правило II/1, II/2 или II/3 от Приложението към Конвенция STCW’78, както е изменена и допълнена, **или**
- притежават правоспособност „Водач на кораб до 40 БТ” и плавателен стаж от поне 1 година като водач на плавателни съдове до 40 БТ; **или**
- Преподаватели по „Корабоводене” във висше или средно училище с минимум 2 години преподавателски опит.

Обучението по тема № 4 от тематичният план, може да се провежда от преподаватели и/или инструктори, които притежават морска правоспособност по правило III/1, III/2 III/3 III/4 или III/5 от Приложението към Конвенция STCW’78, както е изменена и допълнена и, плавателен стаж от поне 12 месеца.

6. ОЦЕНКА И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА

Оценката на знанията и уменията на обучаемите се извършва текущо, в хода на провеждането на всяко занятие, чрез дискусии и, оценяване на действията при провеждане на практическите упражнения, което се документира в дневника на курса.

В края на курса, теоретичните познания на обучаемите по преминатия материал се установяват чрез писмен тест съдържащ 60 въпроса от тематичната програма (15 въпроса от МППСМ и система IALA, 20 въпроса от Корабоводене, 15 въпроса по Морско дело, 5 въпроса от Техническо обслужване и 5 въпроса от Морско законодателство). Тестът се провежда за време до 60 минути. За успешно преминал теста се счита курсист, който е дал най-малко 51 верни отговора. Тестът се изготвя най-малко в три варианта, като за всеки курс е различен от теста, даван на предходния курс.

За успешно преминал практическия изпит се счита обучаем, който е решил успешно по една задача от всеки тип задачи, изложени в приложение № 3 и е изпълнил критериите за управление на плавателен съд по време на практическата подготовка.

За успешно преминал курса се счита обучаем, който е издържал успешно теста и практическия изпит.

7. ДОКУМЕНТИРАНЕ

Преди започване на всеки курс, учебното заведение информира писмено съответната дирекция МНРК/ДМА/ДРН (в зависимост от териториалната компетентност, в която попада) за разписанието на курса и участниците в него. При промяна в обстоятелствата на организирания курс (отпадане на участник, промяна на разписание, промяна на преподавател, зала и др.) учебното заведение трябва да информира своевременно дирекция МНРК/ДМА/ДРН за това. Документирането на провеждането на курса се извършва в дневник на учебното заведение, който съдържа най-малко данните в Приложение № 11 към чл. 56, ал. 1 от Наредба № 6 за компетентност на морските лица в Република България. За всеки курс се поддържа документация за входящото ниво на обучаемите (фотокопия на документи,

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 4 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

доказващи покриването на изискванията на входните стандарти за всеки курсист). Цялата документация по провеждането на курса (фотокопия на документи, доказващи покриването на изискванията на входните стандарти за всеки курсист, лекции, попълнените от курсистите тестове, копие на диплома) се съхранява в продължение на 5 (пет) години от организатора на курса. Учебното заведение съхранява документацията на електронен и/или хартиен носител за срок от 5 г.

След приключване на курса, обучаващата институция представя в съответната дирекция “Морска администрация” на електронен носител дневник на курса, протокол от изпита, решените по време на изпита тестове. Два броя протоколи от изпита се представят задължително и на хартиен носител за одобрение от директора на съответната дирекция „Морска администрация” – по един за обучаващата институция и един за администрацията.

При работа на учебното заведение с електронния модул на обучаващи институции, ИА „Морска администрация” не изисква от учебното заведение документална информация, която е въведена в модула от същото.

8. ОСВИДЕТЕЛСТВАНЕ

На лицата, успешно завършили курса, се издава удостоверение от обучаващата институция, съдържащо минимум реквизитите по Приложение 2.

След успешното завършване на курса, лицето има право да се яви на изпит пред ИА „Морска администрация” за придобиване на правоспособност „Водач на кораб до 40 БТ”.

9. ТЕХНИЧЕСКИ СРЕДСТВА И УЧЕБНИ МАТЕРИАЛИ ЗА ОБУЧЕНИЕ

9.1. **Теоретичните занятия** се провеждат присъствено в лекционна зала с дъска за писане и демонстрационна маса. Залата трябва да е оборудвана с компютър с мултимедия и средство за визуализация. Залата трябва да отговаря на санитарно-хигиенните изисквания по БДС и да е освидетелствана по надлежния ред.

9.1.1 Изисквания към обзавеждането на залата за практическа работа:

9.1.1.1 маси с място за всеки обучаем;

9.1.1.2 оригинални навигационни хартиени карти на Българското Черноморско крайбрежие – по 1бр. за всеки обучаем; Картите да са актуални издания,

9.1.1.3 оригинални английски навигационни хартиени карти – по 1бр. за всеки обучаем; Картите да са актуални издания,

9.1.1.4 електронни или хартиени карти или схеми на теченията в световния океан, на преобладаващите ветрове в света, на препоръчителните пътища в световния океан;

9.1.1.5 термометър за въздух - 1 бр. ;

9.1.1.6 барометър – 1 бр.;

9.1.1.7 електронни или хартиени учебни навигационни таблици за всеки обучаем;

9.1.1.8 навигационни триъгълници и пергел – по 1 бр. за всеки обучаем.

9.1.1.9. Спасителна риза – 1бр.

9.1.2 Нагледни хартиени и/или **интерактивни** методически материали:

9.1.2.1 схеми (електронни или хартиени) на: земно кълбо с основните точки, кръгове и равнини; системи за определяне посоките по кръгова, полукръгова и румбова; далечина на видимия хоризонт, обектите и светлините; плаващи навигационни знаци; зависимостите между ИК, МК, КК, ИП, КП, склонение, девиация; определяне мястото по пеленги, дистанции, пеленг и дистанция, кръйз пеленги; скала на Бофорт; вид и значение на флагите от МСС; общо устройство на плавателен съд; сили действащи върху плавателния съд и приложни точки; спасителни средства и спускови устройства; корабни въжета и проволки, морски възли и заплетки; такелажно обзавеждане; подхождане за швартоване и отшвартоване, и заставане/снемане от котва; видове ветроходни съдове; рангоут, такелаж и ветрила с наименованията им; сили действащи върху ветроходния съд; изпълнение поворот оверщаж и фордевинд; обща схема на бензинов и дизелов стационарни двигатели и на

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 5 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

извънбордов двигател; горивна, охлаждаща, мазителна, въздушна и пускова системи на стационарни дизелови двигатели; обща електрическа схема на плавателен съд;

9.1.2.2 схеми (електронни или хартиени), показващи принципа на работата на система за векторни електронни карти и планиране на маршрута на прехода.

9.1.2.3 схеми (електронни или хартиени) на: строеж на атмосферата; кръговрат на водата в природата; типове облаци и височина на разпространение; форми на барически релеф (циклон, антициклон, гребен, долина, седловина); разпределение налягането в/у повърхността на земята; субтропически антициклони и пасати; мусони (зима/лято); рефракция в атмосферата; тропически циклони;

9.1.3 подробни компютърни схеми на:

9.1.3.1 яхта с ветрилно стъкмяване;

9.1.3.2 основните морски възли и тяхното предназначение;

9.1.3.3 Международни правила за предпазване от сблъскване на море (ColReg);

9.1.3.4. Международната система за ограждане на навигационни опасности (IALA);

9.1.3.5. Индивидуални и колективни спасителни средства (спасителна риза, хидротермокоптом, спасителни плотове)

9.2. Практическото обучение се преминава на борда на одобрен от ИА ”Морска администрация” плавателен съд до 40 БТ, оборудван със спасителни средства по броя на обучаемите и екипажа/инструктора, притежаваща валидно свидетелство за регистрация и контролен талон.

9.2.1. На борда на плавателния съд за провеждане на практическо обучение е необходимо да има:

9.2.1.1 магнитен и/или жирокомпас или флуксгейт компас;

9.2.1.2 корабен хронометър ;

9.2.1.3 секундомер;

9.2.1.4 термометър за вода;

9.2.1.5 анемометър;

9.2.1.6 лаг;

9.2.1.7 ехолот;

9.2.1.8 УКВ;

9.2.1.9. инструкция на производителя на плавателен съд за обслужване на двигателя и задвижването;

9.2.1.10. инструкция на производителя на плавателен съд за мерките за осигуряване водонепроницаемост и устойчивост;

10. ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

№	НАИМЕНОВАНИЕ НА ТЕМАТА	ЧАСОВЕ			
		лек- ции	упраж- нения	прак тика	Σ
I.	<u>Корабоводене</u>	<u>26.0</u>	<u>4.0</u>	-	<u>30.0</u>
1.	Форма и размери на Земята. Основни точки и кръгове; Географска ширина и географска дължина; Мерни единици в корабоводенето за разстояние, дълбочина, височина и скорост.	2.0	-	-	2.0
2.	Основни линии и равнини на наблюдателя. Системи за отчитане на световните посоки. Видим хоризонт на наблюдателя. Далечина на видимия хоризонт, предметите и светлините.	2.0	-	-	2.0
3.	Географски карти. Понятие за Меркаторска проекция, ортодрома и локсодрома. Навигационни карти, видове и	2.0	-	-	2.0

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 6 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

	предназначение.				
4.	Символи, знаци и съкращения, използвани в българските и английските карти.	1.0	-	-	1.0
5.	Корабни магнитни компаси. Устройство. Поддържане и използване. Работа с магнитните компаси. Определяне и отчитане на грешките на магнитния компас.	1.0	-	-	1.0
6.	Отчитане на курсове и пеленги на магнитния компас. Магнитно склонение. Девиация на магнитния компас, унищожаване, таблици. Определяне на обща поправка на компаса. Превръщане на компасни курсове и пеленги в истински и обратно. Курсов ъгъл. Обратни компасни курсове и пеленги	2.0	-	-	2.0
7.	Работа на навигационната карта: нанасяне на точка по координати, определяне на координати на точка, измерване и нанасяне на разстояния, начертаване и измерване на курсове и пеленги на морска карта.	1.0	1.0	-	2.0
8.	Изчислено и обсервовано място на кораба. Изолинии и линии на мястото.	1.0	-	-	1.0
9.	Измерване и пресмятане на скорост и проплавано разстояние. Прибори, описание, поправки, работа с приборите.	1.0	-	-	1.0
10.	Определяне мястото на кораба с два и повече пеленга. Крюйс пеленг. Работа на навигационна карта.	1.0	1.0	-	2.0
11.	Планиране на маршрута на плаване на морска навигационна карта (ECDIS и хартиени карти)	1.0	2.0	-	3.0
12.	Навигационни прибори: секстант, лаг, ехолот, NAVTEX, УКВ, GPS, Пеленгатор. Описание и принцип на действие.	1.0	-	-	1.0
13.	Предмет на лоцията. Брегови и плаващи средства за навигационно оборудване: визуални, светлинни, звукови, радиотехнически. Лоция на българското черноморско крайбрежие - характерни брегови ориентири (носове, височини), навигационни средства, ветрове, течения, опасности за корабоплаването, забранени за плаване зони.	2.0	-	-	2.0
14.	Вятър. Направление на вятъра спрямо световните посоки и спрямо корпуса на ветрохода. Скорост и сила на вятъра. Скала на Бофорт за оценяване на вятъра в балове	1.0	-	-	1.0
15.	Вълнение на морето. Направление, дължина и височина на вълната. Скала на Бофорт за оценяване на вълнението в балове. Морски течения: направление и скорост на теченията.	1.0	-	-	1.0
16.	Прогнозиране на времето. Атмосферни фронтове. Циклони. Антициклони. Тропически циклони. Използване и тълкуване на информацията получена от NAVTEX по УКВ	1.0	-	-	1.0
17.	Управление на кораба при особени условия: - намалена и ограничена видимост, теснини и близо до брега.	1.0	-	-	1.0
18.	Международни правила за предпазване от сблъскване на море.	2.0	-	-	2.0
19.	Комбинирана система от морски плаващи знаци, система	1.0	-	-	1.0

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 7 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

	"А".				
20.	Местни правила за плаване. Рейдови сигнали за движение на корабите и метеорологични съобщения.	1.0	-	-	1.0
II.	<u>Управление на плавателен съд и морско дело</u>	<u>22.0</u>	<u>2.0</u>	<u>-</u>	<u>24.0</u>
1.	Устройство на моторна яхта/кораб. Елементи на корпуса, надстройката, съоръженията, системите и снабдяването.	1.0	-	-	1.0
2.	Експлоатационни качества на кораба: пътниковместимост, бруто и нето тонаж на кораба. Документи, съдържащи информация за характеристиките на кораба.	1.0	-	-	1.0
3.	Сили действащи върху корпуса на кораба: тегло и подемна сила, челно и странично съпротивление на водата, ветрови напор. Приложни точки на силите: център на тежестта, център на водоизместването, център на страничното и челното съпротивление, център на ветрилната площ.	1.0	-	-	1.0
4.	Устойчивост на кораба. Промяна на мястото на центъра на водоизместването при наклоняване на кораба. Метацентрична височина. Мерки за обезпечаване на достатъчна устойчивост на кораба при приемане или снемане на товари и при наличие на свободни повърхности	1.0	-	-	1.0
5.	Маневрени елементи на кораба: скорост, инерция, радиус на циркулацията, спиращен път. Определяне и използване в практиката на маневрените елементи.	1.0	-	-	1.0
6.	Маневриране с кораб при снемане и заставане на кей, "на борд", на котва и шамандура. Влияние на винта върху управлението и маневрирането на кораба, ефекта на вятъра и течението, ефекта на руля /без рул/ при спиране на двигателя и даване заден ход.	2.0	-	-	2.0
7.	Ветрилно стъкмяване на ветроход: елементи и съответното им предназначение. Видове ветрилно стъкмяване. Двигателна сила на вятъра. Действие на вятъра върху ветрилата. Действие на вятъра върху корпуса на ветрохода: ЦВП, движеща сила, сила на дрейфа, повдигаща сила. Фактори влияещи върху маневрените качества на ветрохода: движеща сила на вятъра, страничното съпротивление на подводната част на корпуса, диферента, крена и ефекта от кормилото.	2.0	-	-	2.0
8.	Корабни устройства: вързално, кормилно, котвено. Описание и безопасно манипулиране с устройствата.	1.0	-	-	1.0
9.	Спасителни средства: колективни и индивидуални. Ползване и поддържане на корабните спасителни средства.	1.0	-	-	1.0
10.	Корабни въжета. Видове въжета според материала от който са направени, конструкцията и предназначението им. Здравина на разкъсване и работна здравина на въжетата. Пресмятане здравината на въжетата. Безопасно манипулиране с въжетата на кораба и грижи за тях.	1.0	-	-	1.0
11.	Такелажно оборудване: видове, предназначение и начин на работа	1.0	-	-	1.0
12.	Основни морски възли: видове, начин на изпълнение, подбор на най-подходящ според случая възел	-	1.0	-	1.0

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 8 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

13.	Средства за свързка. Международен сигнален свод	1.0	-	-	1.0
14.	Правила и работа с УКВ радиостанция	1.0	1.0	-	2.0
15.	Сигнали за бедствие. Технически средства и начин за подаване на сигнали за бедствие – УКВ, СВ/КВ, EPIRB' s. Пиротехнически средства за бедствие и правила за безопасно използване.	2.0	-	-	2.0
16.	Причини за възникване пожар на кораба. Принципи и начини за борба с пожар. Оборудване за борба с пожар и начини за използване. Правила за предпазване от пожар.	1.0	-	-	1.0
17.	Действия при паднал зад борда човек. Маневриране с кораба. Принципи за търсене на паднал зад борда. Начини за изваждане от водата на паднал зад борда.	1.0	-	-	1.0
18.	Оказване на първа медицинска помощ. Мерки за обработка на рани, мерки при топлинен удар, спиране на сърдечна дейност и дишане. Получаване на медицински съвет от брега.	1.0	-	-	1.0
19.	Опазване на морската среда от замърсяване от нефтоворни смеси, пластмаси, битови отпадъци. Правила за третиране на отпадъците, генерирани на кораба, съхраняване и изхвърляне/предаване в различните морски райони.	1.0	-	-	1.0
20.	Начини и действия за оцеляване на море.	1.0	-	-	1.0
III.	Законодателство	5.0	-	-	5.0
1.	Кодекс на търговското корабоплаване – регистрация на малки кораби и яхти, срок за регистрация, необходими документи за регистриране, отписване от регистър; капитан. задължения на капитана, административна и представителна власт на капитана.	1.0	-	-	1.0
2.	Закон за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанища на Република България - вътрешни води и териториално море на Р България - определения, граници, режим, права и задължения на корабите плаващи в тези води.	1.0	-	-	1.0
3.	Подзаконови нормативни актове, регламентиращи: видовете корабни документи на съдове до 40 БТ, плаването и граничния режим във вътрешните водни пътища и териториалното море на РБ. Придобиване на павоспособност „Водач на кораб до 40 БТ по море”; изисквания към оборудването и технически изисквания за плавателни съдове до 40 БТ.	1.0	-	-	1.0
4.	Задължителни разпореждания на изпълнителния директор на ИА „Морска администрация” и на директорите на дирекции „Морска администрация” - Бургас и Варна.	1.0	-	-	1.0
5.	Действия на капитана и правни източници на информация при посещение в чуждестранно пристанище	1.0	-	-	1.0
IV.	Техническа подготовка	8.0	-	-	8.0
1.	Общо устройство на двигател с вътрешно горене (ДВГ). Основни понятия и определения. Принцип на действие и схема на четиритактов и двутактов ДВГ. Бензинови и дизелови ДВГ - разлики и предимства.	1.0	-	-	1.0

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 9 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	--------------	----------------	----------------------

2.	Коляномотовилков механизъм, газоразпределителен механизъм, мазилна и охладителна система, горивна система на карбураторен и дизелов ДВГ.	1.0	-	-	1.0
3.	Запалителна система на ДВГ. Електрооборудване на малък кораб.	1.0	-	-	1.0
4.	Типове предавки от двигателя към гребния винт. Валопровод и гребен винт. Видове, експлоатация и поддържане.	1.0	-	-	1.0
5.	Стационарни ДВГ: експлоатационни качества, особености и характерни неизправности. Отстраняване на неизправности. Пускане в действие, следене работата на двигателя, спиране на стационарен ДВГ.	1.0	-	-	1.0
6.	Задбордни ДВГ: експлоатационни качества, особености и характерни неизправности. Правила и мерки за безопасност при боравене със задбордни ДВГ. Пускане в действие, следене работата, спиране на задборден ДВГ.	1.0	-	-	1.0
7.	Мерки за безопасност при подготовката за пускане, пускане, работа и обслужване на ДВГ. Безопасност при зареждане с гориво и масло.	1.0	-	-	1.0
8.	Мерки за безопасност при работа и обслужване на акумулаторна батерия и корабно електрооборудване. Поддържане и обслужване на противопожарно оборудване: пенен, въгледвуокисен и прахов пожарогасител, изолиращо одеало.	1.0	-	-	1.0
V.	<u>Плавателна практика – управление на плавателен съд до 40 БТ. Основни маневри – заставане и снемане от кей, котва, управление на прав курс, смяна на курса, повороти, маневриране за разминаване с плавателни съдове. Практически упражнения по проверка, запускане и обслужване на ДВГ.</u>	-	-	<u>18.0</u>	<u>18.0</u>
VI.	<u>Вътрешен изпит (теоретичен и практически)</u>	<u>2.0</u>	-	<u>4.0</u>	<u>6.0</u>
	<u>Общо часове за курса (теоретична подготовка, плавателна практика и вътрешен изпит)</u>	<u>63.0</u>	<u>6</u>	<u>22.0</u>	<u>91</u>

11. ЛИТЕРАТУРА И ЗАПИСКИ ЗА КУРСИСТА

11.1. Литература:

Ръководителите на учебни заведения могат да използват всякакъв вид чуждестранна и българска литература, вкл. учебници, научни издания и статии, покриващи в пълна степен темите от тематичния план. Темите в раздел „Законодателство” се покриват от съответните закони, подзаконови норматини актове и разпореждания. Актуалното законодателство по тематиката е публикувано на интернет страницата на ИА „Морска администрация”.

11.2. Записки за курсиста

Обучаващата институция изготвя лекции със съответните схеми/чертежи по всяка една тема от учебния план. Лекциите могат да бъдат на хартиен или електронен носител.

11.3. Тестови въпроси, задачи и упражнения

Всяка обучаваща институция изготвя и представя за одобрение от ИА “Морска администрация” най-малко по 3 варианта с тестови въпроси. Въпросите да са от закрит тип с четири отговора, от които

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 10 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	---------------	----------------	----------------------

един верен.

За провеждане на упражненията, обучаващата институция изготвя най-малко по 3 броя задачи от Приложение №3, заедно с критериите за оценка и отговорите и, ги представя за одобрение от ИА “Морска администрация”.

12. МЕРКИ ЗА БЕЗОПАСНОСТ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА КУРСА

При провеждане на теоретичната подготовка не се налага предприемане на мерки за безопасност извън обичайните такива.

Провеждането на практическите упражнения се извършва под ръководството на квалифициран преподавател, отговарящ на изискванията на т.5 от настоящия стандарт, след предварителен инструктаж за безопасни и здравословни условия на труд, който се документира в дневник за инструктаж (*описват се специфичните мерки за безопасност, които се изискват при провеждане на занятията*).

13. АКТУАЛНОСТ НА КУРСА

Националният стандарт за провеждане на курса е съставен в съответствие с изискванията на Наредба № 6 за компетентност на морските лица в Република България.

При промяна на изискванията съдържащи се в нормативните документи и/или този стандарт, обучаващата институция актуализира програмата си и изпраща същата за одобрение в ИА „Морска администрация“.

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 11 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	---------------	----------------	----------------------

Приложение №1

РАЗПИСАНИЕ НА ЗАНЯТИЯТА В КУРС (наименование на курса)

ОТ ..... ДО .....

Дата	от - до	часа	Тема	Зала / Преподавател	Часове			
					Л	У	П	Σ
	0800-0930	2	Форма и размери на Земята. Основни точки и кръгове. Географска ширина и географска дължина. Мерни единици в корабоводенето за разстояние, дълбочина, височина и скорост.	2.0	-	-	2.0	
	0940-1110	2	Основни линии и равнини на наблюдателя. Системи за отчитане на световните посоки. Видим хоризонт на наблюдателя. Далечина на видимия хоризонт, предметите и светлините.	2.0	-	-	2.0	
	1120-1250	2	Географски карти. Понятия за Меркаторска проекция, ортодрома и локсодрома. Навигационни карти, видове и предназначение.	2.0	-	-	2.0	
	1250-1330		Обедна почивка					
	1330-1415	1	Символи, знаци и съкращения на български и английски карти.	1.0	-	-	1.0	

1^{ри}
ден
01.01.20..

„Водач на кораб до 40 БТ по море”	Стр. 12 от 15	Редакция втора	Дата 06.06.2019г.
-----------------------------------	---------------	----------------	----------------------

2 ^{ря} ден								
02.01.20.								
Общо часове								

Л – лекции; У – упражнения; П – практическо занятие

Ръководител на курса: (.....)

СЪДЪРЖАНИЕ
на удостоверение, потвърждаващо преминато обучение

Удостоверението, издавано от обучаващата институция, с което се потвърждава успешното преминаване на подготвителния курс, трябва да съдържа най-малко следната информация:

1. Официално наименование на обучаващата институция, пощенски адрес за кореспонденция, телефон, факс, електронна поща и интернет сайт (ако има такъв),
2. Наименование на документа и номер на документа, издаден от обучаващата институция,
3. Точното наименование на курса,
4. Данни за обученото лице – място и дата на раждане, ЕГН, адрес по местоживеене,
5. Информация за времето на провеждане на курса (дати на започване и завършване),
6. Потвърждение, че лицето е положило успешно вътрешен изпит, номер на протокола и дата,
7. Дата и място на издаване на документа,
8. Подпис на курсиста, име и фамилия,
9. Ръководител на обучаващата институция – подпис, име и фамилия

№	Задача/Практическо упражнение	Критерии за оценка		Място на изпълнение
		Издържал	Неиздържал	
1.	Връзване на следните възли: прав, моряшки на кръста, шкотов, рифов, кръстовиден, змийче, лодъчен, прост, рибарски, стропорен	90% от възлите са правилно изпълнени	повече от 10% от възлите са неправилно изпълнени	По време на практическия изпит.
2.	Правилно поставяне и завързване на спасителна риза	до 2 мин.	над 2 мин.	По време на практическия изпит.
3.	Запускане двигателя на плавателния съд, проследяване на работата и проверка на руля и ходовете.	Преди запускане е проверил наличието на масло, охлаждаща течност, липса на незакрепени части и инструменти, хидравлична течност. След запускане е проверил смазването, охлаждането, зареждането на акумулатора.	Преди запускане не е извършил на практика някоя от проверките. След запускане не следи наличието на смазване, охлаждане, зареждане на батерията. Не е развъртял руля от борд до борд. Не е проверил смяната на ходовете.	По време на практическия изпит.
4.	Управление на плавателен съд на прав курс по брегови ориентир и по компас. Поворот и лягане на зададен курс по компаса.	Отклонението от зададения курс/посока към ориентира е не повече от 5°.	Отклонението от зададения курс/посока към ориентира е повече от 5°	По време на практическия изпит.
5.	Снемане от кей/понтон на швартован плавателен съд при нормални хидрометеорологични условия.	Избраният начин за снемане е подходящ и отчита мястото и разстоянието до близките плавателни съдове, начина на швартоване и особеностите на плавателния съд.	Маневрата е изпълнена неправилно и/или създава опасност за плавателния съд, кейовото съоръжение или хората	По време на плавателната практика.
6.	Заставане на кей/понтон и швартоване на моторна лодка при нормални хидрометеорологични условия.	Курса и скоростта за подхождане са избрани правилно, с отчитане действието на вятъра и течението, както и заобикалящите препятствия.	Посоката и скоростта са неправилно избрани, кораба се удря в съоръжението за приставане и създава опасност за хора, плавателни средства и кораби.	По време на плавателната практика.
7.	Подхождане и заставане на котва, швартоване към буй.	Мястото за заставане и дължината на котвената верига/въже са подбрани правилно. При подхождането	Не е отчетено влиянието на вятъра и течението, няма достатъчно място за безопасно развъртане на	По време на практическия изпит.

№	Задача/Практическо упражнение	Критерии за оценка		Място на изпълнение
		Издържал	Неиздържал	
		е отчетено влиянието на вятъра и течението.	плавателния съд при стоене на котва.	